

Delavec - nosilec socialne politike

V dneh 5. in 6. februarja letos bo v Ljubljani potekala 3. konferenca Zveze sindikatov Slovenije, ki bo spregovorila o vlogi in nalogah sindikatov pri uveljavljanju delavcev kot nosilcev socialne politike in zagotavljanju socialne varnosti delavcev. To področje delovanja sindikata je tretji del obsežnih aktivnosti pri uveljavljanju samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavcev.

Dosedanji konferenci ZSS sta opredelili področja planiranja in delitve po delu in rezultatih dela. Razlogi, ki so vodili k temu, da je potrebno dograditi področje socialne politike, izhajajo predvsem iz dejstva, da hiter razvoj gospodarskih in vseh družbenih odnosov prinaša tudi potrebo za dograjevanja vseh tistih odnosov, ki zagotavljajo socialno varnost delavcev in občanov. Ko se sindikat opredeljuje do tega področja, izhaja med temeljnimi izhodišči naslednje:

Družbena vloga sindikatov pri oblikovanju socialne politike

Bistvo te vloge je, da delavce družbeno osveščamo in usposabljam kot samoupravljalce, ki z delom, ustvarjanjem dohodka ter z združevanjem dela in sredstev z drugimi delavci ustvarjajo pogoje za odločanje o celotnem ustvarjenem dohodku in pri tem o obsegu in namembnosti sredstev za zagotavljanje socialne varnosti na principu solidarnosti in vzajemnosti. Pri tem pa moramo upoštevati precejšnje razlike v gnotnem in družbenem položaju delavcev, zlasti pa razlike v razvoju družbenih odnosov in družbeni osveščenosti delavcev. Zato je tudi vloga sindikata toliko pomembnejša, saj še vedno marsikje prevladujejo odnosi, pri katerih so ti, pretežno med delavci v neposredni proizvodnji na stopnji mezdnih odnosov in tako še daleč od resnične socialne osvoboditve. Tem delavcem pa pomeni sindikat ne le kot obveščevalca temveč kot zaščitnika, ko gre za kršenje njihovih pravic iz delovnega razmerja ali za ogrožanje socialne varnosti. Po teh aktivnostih sindikata ti delavci tudi ocenjujejo usmerjenost in uspešnost sindikata, kar vse skupaj postavlja sindikat v socialno-zaščitno vlogo. Zato mora sindikat delovati tako, da z demokratičnim razreševanjem danih socialnih protislovij in nasprotij preprečuje njihovo poglobljanje ter krepi enotnost delavskega razreda. Zato si sindikat prizadeva za večjo solidarnost in krepitev ekonomskega položaja delavcev, ki je lahko večji in boljši le z boljšim in gospodarnejšim delom.

Materialna osnova socialne politike in družbeno planiranje

Nadaljnji razvoj socialne politike in socialne varnosti delavcev ni le povezana z razvitostjo samoupravnih družbenih odnosov, temveč je odvisna od dohodka, večje produktivnosti dela. To pa pomeni, da je osnovna usmeritev povezana z naporom za doseganje večjega dohodka in naravnana tako, da bo spodbujala povečevanje produktivnosti dela in podpirala takšno delitev ustvarjenega dohodka, ki bo v prvi vrsti krepila materialno osnovo dela in s tem večjo socialno varnost delavcev. Za doseganje takšnih smotrov je nujno uresničevanje sistema družbenega planiranja uveljavljenega od TOZD do KS, občine, mesta, republike in federacije.

Uresničevanje politike gospodarske stabilizacije

Sedanja gospodarska nestabilnost, ki se kaže predvsem v prekomerni lasti inflacije, cen in življenjskih stroškov, povzroča motnje

v proizvodnji in zmanjšuje učinkovitost gospodarjenja z družbenimi sredstvi. Posledica je padanje življenjskega standarda delavcev in razraščanje neupravičenih socialnih razlik in zaostrovanje socialnih nasprotij. Obenem pa se pojavljajo zaviranja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in razraščanje administrativnega preseganja in ukrepanja v vseh področjih družbene reprodukcije. Za preprečevanje teh dogajanj pa so povezani interesi delavcev za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije in pri tem je tudi zahteva sindikatov, da se morajo tudi ti ukrepi ustrezno odraziti na področju socialne politike. Kot osnovni ukrep pa je, da nobena poraba, niti osebna niti splošna ne more rasti hitreje kot dohodek. Zato tudi realno ocenjujemo, da je možno vse oblike socialne politike razvijati le v danih materialnih možnostih pogojene z ustvarjenim dohodkom. Zato se morajo smotrno uporabiti družbena sredstva kot dosedaj in povečevati solidarnosti in vzajemnosti med delavci. Ob vseh naporih pri uresničevanju gospodarske stabilizacije pa ostaja zahteva sindikata, da se še dosledneje razporedijo vsa bremena stabilizacije in tudi vsa financiranja družbenih potreb pravičneje med združeno delo, med vse sloje prebivalstva in za vse oblike porabe.

Socialna politika in uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela

Delitev po delu je kot materialna spodbuda delavcev za večjo produktivnost in večji dohodek tudi edina podlaga za povečanje osebnega in družbenega standarda delavcev. Na ta način se tudi krepi socialna varnost delavcev. Glede na to osnovno stališče so vse težnje po uravnilovki, po enakih osebnih dohodkih ne glede na delovni prispevek, napeljene na slabšo zavzetost za boljše delo in s tem k manjšanju dohodka in tako tudi k manjši socialni varnosti delavcev. Zato morajo vse opredelitve in ukrepi socialne politike, ki slonijo na materialni podlagi, učinkovati tako, da ne bodo slabili načel učinkovite delitve. Kajti s solidarnostjo moramo pomagati le tistim delavcem in občanom, ki zaradi objektivnih razlogov ne morejo sami zagotavljati življenjske eksistence sebi ali svoji družini. Zato bo poseben poudarek dan temu, da si nihče ne bo mogel s socialnimi korektivni zagotavljati enak ali boljši položaj od tistega, ki si ga zagotavlja z delom.

Posebno pozornost moramo posvetiti delavcem z nizkimi dohodki, ker si z njimi ne zagotavljajo družbeno opredeljenega življenjskega minimuma. To bomo dosegli z boljšim vrednotenjem proizvodnega dela, vendar še vedno v okviru načel delitve po delu in sprejetimi družbenimi usmeritvami. Posebno pozornost pa se posveča tudi delavcem, ki zaradi težkih gospodarskih razmer poslujejo z izgubo ali na meji rentabilnosti. Vendar se pri tem edina rešitev kaže uspešna in dokončna sanacija predvsem s preusmeritvijo tako poslovno ali proizvodno, ki bo dolgoročno zagotavljala socialno varnost delavcem.

Uveljavljanje delegatskih odnosov

Uspešno uveljavljanje delegatskih odnosov na vseh ravneh naše organiziranosti pomeni tudi krepitev položaja delavca, da sam odloča in neposredno vpliva na socialno politiko. Učinkovitost delovanja celotnega delegatskega sistema pa je odvisna od razvitosti samoupravnih odnosov že v TOZD ali KS. Z aktivno vlogo se bo sindikat zavzemal, da se bodo v večji meri kot dosedaj razvijali delegatski odnosi predvsem v samoupravnih interesnih skupnostih, saj je končno to mesto, kjer se v praksi na temelju svobodne menjave dela morajo razvijati in uresničevati vse oblike socialne politike.

V dosedanj razpravi, ki jo je vodil občinski svet ZSS Ljubljana-Siška, so bila v ospredju naslednja področja:

1. Življenjski pogoji upokoјencev
2. Razvijanje humanizacije dela
3. Uresničevanje minimalnih življenjskih in delovnih pogojev pri zaposlovanju delavcev.

Tudi razprave, ki so jih organizirali posamezni IO OO ZSS v naši občini, so pokazale na nekatera v praksi še nedorečena področja. Ocenjujemo, da je bilo dosedaj največ pripomb na vprašanja stanovanjske problematike, kjer se pojavljajo v praksi še prevelika odstopanja pri razreševanju teh problemov delavcev tudi v naši občini. Razlike med možnostmi in potrebami so še vedno velike.

Vprašanja invalidnosti se tudi morajo še nadalje zaostrovati, ker se invalidnost ne zmanjšuje. Prikazani so bili nekateri problemi pri zaposlovanju, zagotavljanju zdravstvenega varstva in še vrsto problemov z ostalih področij socialne politike.

Pripravljen gradivo za 3. konferenco je sicer marsikatero perečo problematiko zajelo, vendar kot tako se bo moralo še soočiti z oceno realnih, predvsem materialnih možnosti. Zato je pričakovati še veliko mnenj, dopolnitev in predlogov tudi na sami konferenci.

Dedek Mraz na obisku



»Siva brada, bela kučma, topel kožuh...«, so zapeli otroci, ki so se v sredo pred novim letom iz bližnjih šol in vrtcev zbrali na trgu pred občinsko stavbo v Šiški in pozdravili sprejema dedka Mraza, ki se je tudi letos podal iz Centra v vseh pet ljubljanskih občin. Sploh je bil ves zadnji teden decembra v znamenju novoletnega veselja najmlajših, saj je dedek Mraz obiskal prav vse VVO v Šiški in pozdravil otroke na prireditvah v vseh krajevnih skupnostih. Občinska samoupravna interesna skupnost za otroško varstvo je z dokajšnjo mero poslušnosti odobrila finančna sredstva predvsem za obogatitev vsebine novoletnih kulturnih prireditev v krajevnih skupnostih. Občinski sindikalni svet pa je v sodelovanju z OK SZDL in ZPM delovnim organizacijam priporočil, naj združujejo za novoletne prireditve predvidena sredstva v krajevnih skupnostih, obdarovanje otrok pa naj ostane del intimnega družinskega praznovanja.

Morda bi bil že kar zdaj primeren čas, da razmislimo o samoupravnem sporazumu o združevanju finančnih sredstev za vsebinsko čim bolj bogate novoletne prireditve za vse otroke v krajevni skupnosti in občini. Tako bi odpravili bolečo socialno diferenciacijo, ki nastaja zaradi tega, da obdaruje dedek Mraz nekatere otroke tudi večkrat na različnih mestih, drugi pa, ki tega niso deležni, se sprašujejo — zakaj tako?